

KD ryhmäpuheenvuoro talousarvio ja palveluverkko 4.11.25 / Marika Visakorpi-Kemppainen

Lähtötilanne vuoden 2026 talousarvion äärellä on poikkeuksellinen ja vakava. Jatkuvasti kasvanut ja jo yli 300 miljoonaan kohonnut alijäämämme on vienyt meidät arviointimenettelyyn ja vaatii toimenpiteitä. Yhteisen alueen rakentaminen on ollut iso ja haastava urakka ja kokonaisuuden hallitsemisessa on vielä petrattavaa. Kaikki ei kuitenkaan ole huonosti: tyytyväisyys palveluihin on korkealla tasolla, meillä on työlleen omistautunutta ja osaavaa henkilöstöä, toimintoja on monella lailla kehitetty ja talouden tasapainotustoimiakin tehty.

Talouden tilannekuvaan on vaikuttanut myös olennaiselta osin rahoitusmalli ja sen pohjalla olevien tietojen oikeellisuus. Puutteellisten diagnoositietojen vuoksi meiltä on arvioitu jääneen puuttumaan 98 miljoonaa euroa vuosina 23-25. Toimenpiteitä näiden suhteen on tehty ja vaikuttamistyötä niiden suhteen tulee jatkaa.

Kaikkia taloushaasteitamme emme kuitenkaan voi laittaa rahoitusjärjestelmän syyksi. On käynyt ilmi, että palveluidemme peittävyys on useilla osa-alueilla muuta maata korkeampi ja joissakin yksikkökustannuksissa on huomattavia eroja sekä alueen sisällä että maan keskiarvoon nähden. Näistä aiheutuu meille kymmeniä miljoonia suuremmat kustannukset maan keskiarvoon nähden. Näitä on syytä tutkia vielä tarkemmin.

Nettokäyttökustannuksemme sote-palveluissa kokonaisuutena ovat kasvaneet muuta maata ripeämmin; kun ne vuonna 22 olivat 0,3 % korkeammat koko maan tasoon nähden, olivat ne vuonna 24 jo 8 % korkeammat.

Kristillisdemokraattien ryhmä ymmärtää talouden tasapainottamisen välttämättömyyden ja myös sen, ettei palveluverkon tarkastelua voida välttää. Sitä kautta voimme turvata resurssiemme riittävyyden alueen asukkaiden palvelutarpeisiin ja alueemme itsenäisyyden. Palvelun tuottamisen paikkoihin on varmasti tulossa muutoksia, mutta palveluihin pääsy on turvattava mahdollisimman oikeudenmukaisesti.

Seuraavaksi huomioita talousarviosta ja palveluverkosta:

Henkilöstö

- tiukka suhtautuminen sijaisten käyttöön aiheuttaa jossain määrin huolta: on selvä, että lakisääteisissä henkilöstömitoituksissa on pysyttävä ja toisaalta tulisi aina miettiä aiheutuuko esim. tuplavuorosta enemmän kustannuksia kuin sijaisen ottamisesta
- luonnollisesti tiukka sijaispolitiikka on riskitekijä myös henkilöstön jaksamisen osalta;
- Kristillisdemokraattien ryhmä korostaa myös, ettei henkilöstöä tule myöskään ajaa tilanteeseen, jossa ollaan eettisesti vaikeiden valintojen äärellä sen suhteen, kuka saa palveluita ja kuka ei

- lomautusten suhteen olemme hyvin kriittisiä: kokemukset tältä syksyltä ovat osoittaneet, että niiden toteuttaminen ei ollut kaikilta osilta realistista ja aiheutti esihenkilöille merkittävän määrän työtä
- kalliin vuokratyövoiman käytön vähentäminen on kannatettavaa, missä päätöksiä onkin jo tehty

Sotepalvelut

- omalääkärimalli ja hoidon jatkuvuus keskeisimpiä Hyvaksin tavoitteita vuodelle 26; tämä on erittäin tärkeä tavoite ja tulee pyrkiä siihen, että hoitosuhteita voidaan jatkaa etenkin paljon palveluja tarvitsevien osalta myös omalääkärimallin osalta
- palveluverkkoratkaisuja tehtäessä pidämme tärkeänä, että kaikki sijaan tulevat kustannukset on mahdollisimman realistisesti arvioitu, tämä koskee myös sekä hyvinvointialueelle suoraan aiheutuvia kuljetuskustannuksia että Kela-kyytien kustannuksia, jotka otetaan loppuviimein saman valtion pussista
- niiden alueiden osalta, joissa palveluverkkopäätös uhkaa pitkittää matkoja, on syytä aktiivisesti kuntien kanssa pohtia, miten kulkuyhteyksiä olisi mahdollista parantaa tai hyödyntää liikkuvia palveluita joustavasti
- kotisairaaloiminnan turvaaminen ja kehittäminen osastojen mahdollisesti vähentyessä on niin ikään olennaista ja aivan erityisesti palliatiivisen ja saattohoidon osalta
- olemme tyytyväisiä siitä, että liikkuvia palveluita ja digipalveluita tulee olemaan hyvin tarjolla
- lasten ja nuorten palveluiden osalta kannatamme vahvaa panostusta varhaisen tuen palveluihin, mihin onkin nyt pyritty suuntautumaan
- ikäihmisten palveluiden osalta haluamme korostaa, ettei raskaampien palveluiden keventäminen ole realistista ellei kevyempiin palveluihin ja niihin pääsyyn panosteta riittävästi; tämä tarkoittaa niin yhteisöllistä asumista, lyhytaikaishoitoa, päiväkeskuksia kuin senioreiden hyvinvointineuvolaa
- ostopalveluiden osalta tarvitsemme järkevästi toteutettuja kilpailutuksia ja riittävää tiukkuutta neuvotteluissa
- kannatamme erityisesti palveluverkon tarkastelun osalta sitä, että ryhmät yhdessä etsivät yhteisen ja harkitun ratkaisun siitä, mihin palveluverkon osalta päädytään

Lopuksi, kyllä tästä selvitään. Toivoa on!